

Eksamensoppgaver våren 2019: SOS1001 Samfunnsteori

SENSORVEILEDNING

Gjennom sine besvarelser skal studentene vise i hvilken grad de har ervervet seg kompetansen som er beskrevet i fagets kunnskap- og ferdighetsmål.

Kunnskapsmål:

- 1: Kjennskap til den sosiologiske faghistorien; hvordan faget oppstod og har utviklet seg, og hva som er fagets posisjon i dag, både i et norsk og internasjonalt perspektiv.
- 2: Kjennskap til de viktigste klassiske/moderne teoriene og perspektivene
- 3: Kjennskap til ulike måter å kategorisere sosiologiske perspektiver og teori.
- 4: Kjennskap til særtrekk ved det norske sosiologifaget.

Ferdighetsmål:

- 1: Kunne lese klassiske og nyere originaltekster.
- 2: Kunne plassere sosiologiske arbeider i teoritradisjoner og i en faghistorisk kontekst.
- 3: Kunne syntetisere og analysere sentrale teoretiske bidrag.
- 4: Kunne anvende forskjellige sosiologiske perspektiver i egne analyser av aktuelle samfunnsfenomener, samfunnsstrukturer og samfunnsendringer

Oppgavesettet er laget med tanke på å gi studentene anledning til å vise frem sin kompetanse på flest mulig av disse målene. Generelt skal studenter som viser kunnskaper og ferdigheter på alle disse punktene, ut fra en helhetsvurdering, premieres.

Studenter som bare har besvart tre eller færre oppgaver (dvs. til bedre enn F-karakter) skal ha F (stryk) som samlet karakter.

På et generelt grunnlag skal besvarelser som skårer høyt på følgende belønnes med god karakter:

- * Evne til å trekke inn forskjellige deler av pensum, også der det ikke er eksplisitt bedt om i oppgaven.
- * Evne til å bruke gode eksempler, på et selvstendig grunnlag
- * Evne til selvstendig, kritiske drøfting

Eksamensformen er tre dagers hjemmeeksamen. Studentene har dermed hatt tilgang til alle hjelpemidler, også lærebøkene på kurset. Oppgavene er derfor i liten grad rettet mot reproduksjon fra pensumtekster, men søker heller å utfordre studentenes evne til å *anvende* samfunnsteori. Passiv gjengivelse av litteratur bør trekke ned, mens mer selvstendig bruk av teoretisk kunnskap bør premieres.

Merk at eksamensformen og oppgavesettet stiller store krav til disponering av tiden, og dermed også til studentenes oversikt og fortrolighet med sosiologisk teori – og ikke minst evne til å presentere sine kunnskaper og ferdigheter kortfattet og konsist. Studenter som greier dette bør premieres.

I oppgaveteksten gjøres det rede for at alle oppgavene teller likt i karaktervurderingen.

Husk ellers at fagets målgruppe er andresemesters sosiologistudenter. De fleste (ikke alle) skal ha tatt kursene SOS1000 (Innføring i sosiologi) og SOS1016 (Sosiologi og samfunn), men har ellers ingen sosiologiske studieerfaringer. Man må ta høyde for dette når man vurderer nivået til studentenes prestasjoner.

Under følger noen korte kommentarer/stikkord til hva som skal vektlegges i vurderingene av besvarelsene på de enkelte oppgavene.

Oppgave 1

Diskuter hvordan de klassiske samfunnsteoretikerne Karl Marx, Emile Durkheim, Max Weber og George Simmels teoretiske perspektiver forholder seg til motsetningen mellom aktør og struktur.

Motsetningen mellom aktør/struktur står sentralt i hele kurset, og er også grundig diskutert i hovedboka på kurset, Ritzer/Stepniskys Sociological Theory, og i et utdrag fra Aakvaags Moderne samfunnsteori. Besvarelsen skal favne alle de fire teoretikerne. Oppgaven krever evne til å syntetisere komplisert materiale, og studentene som greier dette på en god måte bør premieres.

Oppgave 2

Gjør rede for begrepene «rase» og «etnisitet» i moderne samfunnsteori. Diskuter begrepenes relevans i sosiologiske analyser. Bruk konkrete eksempler i drøftingen.

Begrepene er eksplisitt definert og problematisert i starten av Ritzer/Stepniskys kapittel om rase. På forelesninger (og også ellers i samtidig sosiologisk litteratur) er relevansen av begrepene som regel problematisert, med vekt på at begrepsbruken er omdiskutert og det ikke foreligger noen konsensus. Det vesentlige her er at studentene greier å se ulike argumenter, og deretter makter å relatere disse til konkrete eksempler. Merk at pensumteksten er skrevet fra et amerikansk ståsted. Noen studenter vil lykkes med å problematisere forskjeller mellom den amerikanske og den norske faglige og samfunnsmessige konteksten og bør premieres spesielt.

Oppgave 3

TV-programmet «Paradise Hotel» har gjennom en årrekke hatt høye seertall blant ungdom. Hvordan kan denne suksessen forklares? Ta utgangspunkt i én selvvalgt samfunnsteoretiker, teori eller perspektiv som du mener er relevant for å forklare programmets suksess.

Denne oppgaven krever først og fremst at studentene makter å bruke samfunnsteoretiske bidrag til å analysere et samtidig samfunnsfenomen. Paradise Hotel er brukt som eksempel i forelesninger, men er ellers ikke referert til å pensumtekstene.

Noen studenter vil kunne skrive gode tekster om Paradise Hotel og dets suksess uten referanser til sosiologisk teori. Det er ikke tilstrekkelig: Det essensielle i oppgaveformuleringen er at man skal vise hvordan man kan bruke samfunnsteori i analyser av sosiale fenomener.

Oppgave 4

Retningen radikal feminisme fokuserer på patriarkalske maktstrukturer for å forstå kvinners sosiale posisjon. Gi din kritiske vurdering av dette perspektivet i analyser av det norske samfunnet med utgangspunkt i et selvvalgt dagsaktuelt eksempel.

Radikal feminisme er skissert i Ritzer/Stepnisky-bokas feminisme-kapittel (for øvrig skrevet av Lengerman og Niebrygge). Her bør man forvente en kort redegjørelse av retningen, men igjen er det sentrale at studentene demonstrerer evne til på anvende teorien på et dagsaktuelt eksempel.

Oppgave 5

Gi en kort (én side) presentasjon av Michel Foucaults samfunnsteoretiske bidrag. Bruk deretter eksempler fra hans arbeider for å forklare hva som menes med «post-strukturalistisk samfunnsteori».

Foucault er godt beskrevet i Ritzer/Stepnisky-boka. Dette er trolig likevel den vanskeligste oppgaven og vil forhåpentligvis skille mellom studenter på forskjellige faglige nivå. Merk ellers at presentasjonen (den første delen av oppgaven) skal være på en eneste side, og krever som så at studentene har oversikt over Foucaults arbeider og dessuten er i stand til å syntetisere denne på en kortfattet og konsis måte. Svar som ikke holder seg til ensiders-grensen skal trekkes ned. Deretter (del to av oppgaven) kreves det at studentene klarer å vise eksempler på hvordan Foucaults teorier kan knyttes til poststrukturalismen.